

Miðvikan

Johan Hansen: Gølusang-kappingin í Kollafjarðar kirkju

Kollfirðingar eru øðrvísi enn onnur fólk. Hetta váttar frásøgnin um eina marghátliga sangkapping í kirkjuni í Kollafirði

2. partur

Eitt serstakt minni frá mínum barnaárum er um tann sunnudagin, tá ið øll bilsin fóru úr kirkju og spurdu hvønn annan, hvat tað var fyri nakað, at sálmasangurin, endaði sum hann gjørdi. Hetta var ein skomm, nú so nógv havnarfólk á útferð vóru komin í kirkju.

Vanliga var sangurin góður í kirkjuni. Har vóru nógvir góðir sangarar, og altíð var nógv fólk í kirkju. Vanliga kom fólk úr hvørjum húsi, og tað vóru fleiri heim, haðani alt húskið kom.

Ein sunnudag tíðliga á sumri kom mjólkarbáturin við fólki úr Havn á útferð. Skiparin var tann kendi Rubekk Rubeksen. Hetta fólkið á útferð vildi fara í kirkju. Tey savnaðust um kirkjuna í góðari tíð. Rubekk, sum altíð var til reiðar at gera okkurt kommers, hevði funnið saman við einum kollfirðingi, sum var Rubekki líkur í so máta. Teir tosa fyrst um tann góða sangin, sum vanliga var í kirkjuni. Meðan teir gera tað, kom ein originalur í bygdini framvið. Honum dámdi væl at syngja, men hann sang so falskt.

Teir báðir kommersmakarar, Rubekk og hesin kollfirðingurin, funnu so uppá at fáa ein sangdyst í lag.

Teir fara so til henda originalin og siga við hann, at tað leingi hevði verið tosað um, hvør bestur var at syngja í bygdini. Um tað var hann ella ein, teir nevndu navnið á. Tað var ein maður við góðari rødd og hartil harðmæltur. Nú hildu teir, at hetta skuldi verða avgjørt í dag.

Rubekk vildi fegin sum uttan-bygdamaður vera dómari. Originalurin varð spurður, um hann so vildi syngja um kapp við hin í dag. Kappingin skuldi vera, tá ið síðsti sálmur við gudstænastuna var sungin. Jú, hann vildi gott syngja um kapp. Hin maðurin kendi sjálvandi einki til nakran sangdyst. Teir báðir sótu beint yvir av hvørjum øðrum.

So var komið til síðsta sálmin. Fólkið í kirkjuni fekk ein hvøkk. Tey hugdu uppá hvønn annan. Hvat var hetta fyri nakað! Hví rópti hann originalurin, sum hann gjørdi? Hann forstýraði so púra sangin, og nú so nógv fremmant fólk var í kirkju! Tað var at skammast yvir!

Við Sjógv hendi nóg, tá ið Johan var ungur

Tað spældi ikki friðarliga av, tá ið havnarfólk fóru í kirkju í Kollafirði. Mynd: Kollafjarðar Bygdarsavn

Við tað sama, komið var úr kirkjuni, fór kappsýngjarin yvir til Rubekk at fáa úrslitið at vita. Tað var alt annað enn lætt at vera dómari, segði Rubekk. Tit lógu sera tætt at hvørjum øðrum.

Men dómast mátti, mótstøðumaðurin var ein mun betri enn hann. Tá legði hin kollfirðingurin upp í og segði: “Ótøkk skal hann hava av tí. Eg sá hann taka ein sangpillara, áðrenn tit fóru at syngja!”

Í øðini leyp originalurin avstað aftaná sínum “mótstøðumanni” og var við at leggja á hann. Hann hevði tikið sangpillara, og á tann hátt hevði hann snýtt seg til sigurin í sangdystinum.

Men hesin visti, sum rímligt er, einki um nakran sangdyst. Hvat var hetta fyri nakað? Tann spurningin stóð hann við eins og vit onnur, eisini børnini, sum undraðust um,

hví hesi originalurin fór at rópa, sum hann gjørdi, og hví hann í øðini vildi leggja á sín “kappingarneyta”.

Aftaná fingi fólk at vita, hvat ið lá aftanfyrir, og hvør ið hevði íspunnið hetta. Á, teir jassar, kom tað frá fólki. Útferðarfólkið mundi eisini fáa frágreiðingina.

Rossið sum spilti Gamla út

Tað eru eisini onnur minni um kommers. Tá eg var 10 ára gamal, kom ein dampari inn á fjørðin eftir rossum, sum vóru seld til Ongland, har tey skuldu brúkast í kolanámum. Rossini vóru nógv og komu stórt sæð úr øllum Norðstreymoy. Kollfjarðadalur nærmast íddi av rossum tá. Nógv av teimum høvdu ongantíð verið nýtt til nakað, tey vóru óvand og stygg. Tey skuldu fangast. Tað vóru stuttligir dagar, meðan hetta stóð uppá. Hetta var

eisini nakað fyri dreingir. Beiggi mín, Dánjal, var fermastur til hetta og tann djarvasti.

Men tað vóru hestar ímillum, sum høvdu verið í brúki. Millum hesar var Gneygjus hjá sjóvarbóndanum Johan Dam. Gneygjus var eyðkendur, nærmast reyður við hvítum blettum. Gronin var hvít.

Á Sjóvargarði var um hesa tíðina ein maður av bygd, sum vit kallaðu Gamli. Hetta var ikki tí, at hann var so gamal, hetta var eitt kelinavn. Honum dámdi tað so væl, og øll vóru sera góð við hann. Hann var nakað egin. Sjálvt um tað vóru evni, sum manglaðu honum, so gjørdi hann nógv arbeiði. Inn í millum passaði hann eisini rossini. Men hann var týðiliga óvinur við Gneygjus. Hann segði, at hesturin sparkaði hann, og so sparkaði hann hestin. Gladur var Gamli, tá ið hann

fekk at vita, at Gneygjus skuldi fara av landinum. Tað var við stórari gleði, hann leiddi hestin inn á Fjørð og sá hann verða heysaðan umborð á damparan og hvørva í lastini.

Tað gingu um 14 dagar, so spurdi ein Gamla, um hann hevði hoyrt nakað frá Gneygjussi, síðan hann fór av landinum. Nei, tað hevði hann ikki. “Men veit tú nakað um hann”, spurdi Gamli so. “Hoyrt og hoyrt, tað verður í hvørt fall sagt, at Gneygjus gongur í stívasta kragatoyi niðri í Keypmannahavn og spillir teg út.”

Gamli fór í øðini til bóndan, Johan, og bað hann skjótast gjørligt fáa Gneygjus heim aftur ella fáa hann dripan. “Hví sigur tú tað í slíkari øði?” spyr Johan. Hann fekk at vita hví. Jú, hann skuldi hugsa um, hvat ið kundi gerast. Tá sissaðist Gamli.

Har var altíð væl av fólki við Sjógv, bæði vaksin og børn ella rættari menn og dreingir. Her hendi so nógv og møguleikarnir fyri at fáa eitt sindur av gjøldri burtur úr vóru góðir.

Gamli kendi tað sum sína ábyrgd at hava umsjón við bátin, sum skuldi fáa mjólk og ferðafólk umborð á mjólkarbátin og fáa ferðafólkini í land. Gamli hevði ofta brúk fyri hjálp. Allir vildu hjálpa honum sum við at draga bátin.

Hann var so hjálptur til at leggja bátin, so hann kundi vera klárur. Tá Gamli so kom aftur, kundi báturin liggja á einum heilt øðrum stað. So kom øði í Gamla, og aftur var tað Johan, hann í øðini fór til at siga, hvat nú var gjørt. Johan skuldi koma at síggja tað. Tá hann so kom, lá báturin aftur, har hann skuldi vera. Gamli skilti einki av hesum. Kundi tað vera hann, sum hevði mistikið seg?

Gamli var góður við okkum dreingir, og vit við hann. Skúlin lá nærindis og ofta vóru vit og hjálptu honum í frikvarterinum. Tá ringt varð inn aftur til tíma, vóru vit uppá pláss til tíðina.

Tjørutunnan

Nú eg í minninum eri við Sjógv, so lat meg taka tjørutunnuna við. Tað var gamli lærari, Bernhard Magnussen, ættaður av Strondum, sum átti hana.

Hann hevði neyst við Sjógv, beint niðanfyrir skúlan. Tað vistu vit